

1. שיחות הרב צבי יהודה על התורה / בראשית / שיחה ב / 6. טבע והיסטוריה

יד ד' פועלת בעולמנו בשני תחומים עיקריים: הטבע וההיסטוריה. עם ישראל מקבל התורה הוא "עם זו יצרת לי, תהלתי יספרו". איננו מתעסקים בניסיון לפגוש את רבונו של-עולם בטבע אלא בעיקר בהיסטוריה. ההתגלות האלוהית שבטבע הינה דלה לעומת זאת שבהיסטוריה. כשם שהצמח הוא דל כח לעומת האדם, והדומם עוד יותר. בהיסטוריה - קול ד' בוקע בכח. ושיא ההיסטוריה הוא עם ישראל.

2. שיחות הרב צבי יהודה על התורה / שמות / סדרה ב - תשל"ד / 7. יד ד' בהיסטוריה

התגלות יד ד' בפרסום ובהופעה בהירה על פני ההיסטוריה של התבל, היא התפרצות אור נשמת אלהים החיה והפועלת בכל מרחבי עולם.

3. עין איה / ברכות ב /

ת"ר אין עונין לא אמן חטופה, ולא אמן קטופה, ולא אמן יתומה ולא יזרוק ברכה מפיו. כבר ביארנו במק"א שורש עניית אמן, שהוא הוראת ההכרה הפנימית הבאה ע"י ההתעוררות שהתעוררה נפשו ע"י הערת המברך. שע"י הברכה באה ההערה הטבעית הישרה ע"י האמונה, וההתחלה שע"י האמונה גורמת לו להשכיל ולהרים קרן ביראת ד' בחכמת לב. וביאור ההערה של ההכרה הפנימית יוצאת בעניית אמן ברמז קצר, כי ההכרה הפנימית אין לה צורך להרבות דברים כ"א להוציא אל הפועל הכמוס במעמקי הלב. וכאשר כל מושכל נבנה משלשה חלקים חיבור שתי הקדמות והתולדה המתחייבת, וכמוהו בדעת האלהים ע"י הערת הלב.

מה לאמונה והיסטוריה ?

באמונה להסתכל במעשי השם יתברך. ההשקפה הראשונה מהמון הברואים וכחו וגבורתו המלא עולם, וכשיתקבצו לו המוני ידיעות והשקפות רחבות בכלל המציאות ימצא בהם הקשר הנאמן המורה על כוונת הטוב והמטיב יתברך לחסד ורחמים, בין מריבוי הברואים ובין משלשלת המעשים ע" ההסתכלות בהליכות המקרים האנושים הכלליים, כאמרו "זכור ימות עולם בינו שנות דור ודור" שקיבוץ הפרטים של הידיעות אל הכלל תבורר ההשקפה האמתית מדעת אלהים, ויהי האדם פונה ע"י זה למעלה להתאזר חיל בהשלמת עצמו וזולתו, כי זה חפץ אדון כל ית'. ע"כ יפורש אמן, אל מלך נאמן. "אל" מורה על הכח והגבורה של עצם המצאת הברואים וכל עלילותיהם. "מלך" מורה ההנהגה וההשגחה שמנהיגם לטובתם השלימה. ו"נאמן" מורה כי בירור הידיעה של ההשגחה הכוללת והפרטית בא ע"י שבהסתכלות הרחבה רואים איך הדברים הולכים בסיבוב נפלא ומשלימים את התכלית הרצויה להשלמת הברואים, וזאת היא האמונה שלא יסיר דברו הטוב להיטיב.

4. אורות / ישראל ותחיתו / יב

הסקירה הרואה את הכח האלהי החי ופועל בתועפות גבורותיו ורוממות קדשו בכל מסבות הטבע, בכל הליכות רוחות האדם, בכל סבוכי המלחמות, בכל תכני תענושי האישים והעמים, היא מסדרת אור קדוש על מלא כל העולם. היא מחברת את הנפש העולמית עם רוחה ונשמתה, מאגדת את כל המפעל והמעשה המסתר בחגיו סלעים וסתר מדרגות אל כל הגלוי והמופיע בפליאות נוראות, ביד חזקה ובזרוע נטויה, באותות ובמופתים, בגלוי שכינה ובגבואה מאירה. והחבור הזה, השכלי, מתמם את צביון האדם ומחיה את העולם, כשאר ישראל מתגלה על-ידי עמק הדעת ומעמקי האמונה לראות, איך כל העלילות מראש ועד סוף, מראש מקדמי תבל עד אחרית ימים אחרונים, מתועפות

תנועות רוחניות אדירות, הופעות שכליות ומוסריות מלאות וטובות, חדושי חכמות ומדעים נשגבים ומשכללים, כל הארות תוריות בכחות כלליים ופרטיים, כל זהרי רוח הקדש וכל השפעות צדיקים יסודי-עולמיים, הם וגורמיהם העליונים והתחתונים, הכל תנועת-עולמים גדולה אחוזה בהם, תנועת הארת אורו של משיח, שנברא קדם שנברא העולם 65. בכל עת שמתגלים מקרים ומארות, רעיונות ומחשבות, להרים נס של קרוב גאלה וישועה, בין שהיא גשמית ובין שהיא רוחנית, הדעת מפרת את אור ד' החי המופיע בהם ואת קול ד' הדובר וקורא מתוכם, וכל אשר תיטיב הדעת להפירו ולהבינו כה תגלה את האורות של המסבות, כן תישרם אל מטרתם וכן יתחברו האורות העלומים עם הגלויים. יתאגד הטבע עם הנס אגד עליון וחזק, "אז ירד שריד לאדירים עם, ד' ירד לי בגבורים" 66. כל ההשקפה השכלית הזאת, המתממת את האמונה ומאזרת כח את החיים לפעל ולעשות, לתור ולדרש, לצפות לישועה ולעבד עבודת ד' וישראל עמו 67, עבודת שמים ועבודת ארץ, ליחדא שמיא וארעא, היא באה בהשתלמותה על-פי אותן המדרגות, שאורו-של-משיח זורח ומתגלה בהן, שהוא כולל ביחד את כל הרוחות: "רוח ד', רוח חכמה ובינה, רוח עצה וגבורה, רוח דעת ויראת ד'" 68. ואור התחיה הרוחנית הולך ומתגלה, וצץ ופורח הוא אור התחיה המשיחית העדיזה, הבאה לטהר את סרחון הבשר, את זהמת הנפש ואת שרש כל חטא, לשמח את העולם ולמלאתו אהבה וחסד, בהסרת העצבון הבשרי המקשר עם הסרחון התולדתי, הסותם כל הופעת רוח טהר. "והריחו ביראת ד' ולא למראה עיניו ישפוט ולא למשמע אזניו יוכיח, ושפט בצדק דלים והוכיח במישור לעגיו ארץ. והכה ארץ בשבט פיו וברוח שפתיו ימית רשע" 69; התחיה המוסיפה ח"י דעת להפירת הנצח, להפירת עמדת מעוז ח"י הרוח, את הפירת שקרות המנות, את הסרת כל פחד שאו וכל עצב נתעה, התחלת תקיפת הדרחת אור תחית המתים בכל מלא חסנו.